

az okozott kárt megtéríteni köteles. A szegedi tábla ugyan-csak hivatkozott 1653 926. sz. határozata (id. könyv 701. lap) már elejti a delictuális álláspontot, kiemelve, hogy a végrehajtható felelőssége fennáll „tekintet nélkül a jó- vagy rosszhiszeműségre, mert e részben a felelősség megállapítására elegendő egymagában a károsodást elő- idézők, amely a végrehajtható akaratával okozati kap- csolatba hozható“. A mi fejtegetéseink körén kívül esik, de a gyakorlati összefüggés okából említést érdemel, hogy a gyakorlat a kielégítési végrehajtásra is kiter- jesztette a 236. §. rendelkezését.

Nem tartjuk ugyan az eddigi gyakorlatot teljesen tisztázottnak, de az elvi alap szempontjából a gyakorlat nagyjában kielégítő. A Kúria P. IV. 7188 929. sz. határozata (Hiteljogi Döntvénytár 1930. évf. 60. eset) újból kimondja a kielégítési végrehajtással okozott kár- ért való felelősséget, de általában már az összepszerű- ség kérdésében, a kártérítési gyakorlat elvi ortodoxiája újból felüti a fejét. A Kúria az adott esetben megállá- pítja, hogy a kereskedőre hitelképessége szempontjából alig helyezhető káros hatással van a kielégítési vég- rehajtás foganatosítása, de néhány sorral feljebb a dön- tés a kárigény terjedelmére vonatkozóan kimondja, hogy az „az irányadó jog értelmében csak a károsító cselek- ményével okozati összefüggésben álló károkat illetően áll fenn“.

Az okozati összefüggés fennforgásának a megállapí- tásán van azonban a hangsúly. A Kúria határozata érzi, hogy le nem mérhető, de érzékeny károsodásról van szó — és az adott esetben már a korábban is fennálló áru- hitelszerzés súlyosítása címén is megítélt kártérítést. — A kár subtilitása mellett is reálisnak látta a Kúria a kárt és e vonatkozásban a döntés örvendetes érzéket mu- tat a bírói kárbecslés továbbfejlesztése, a Pp. 271. §-ában megadott bírói felhatalmazás helyes értékesítése irá- nyában.

A magunk kedvéért említjük meg, hogy a határo- zat kitér arra is, hogy a felperes a végrehajtási összeg kifizetésével elháríthatta volna károsodását. Ennek a lehetőségnek a Kúria nem tulajdonít fontosságot, mert nincs alap annak feltevésére, hogy a szorult helyzetben levő felperes a végrehajtó jelentkezésekor annyi kész- pénzzel rendelkezett volna, hogy módjában állott volna a foganatosítást fizetéssel megelőzni. Újabb adat a „tö- kebőségi vélelemmel“ való helyes szakításra. *B. S.*

Ingó jog. Az ingó jog nem az ingatlanjognak, ha- nem a stabil jognak ellentéte. Mind gyakoribb eset, hogy

legfelső bíróságaink váratlanul és minden különösebb indokolás nélkül eltérnek az eddig követett gyakorlattól. A merev jog senkinek sem lehet ideálja, mert az életviszonyok és életformák változása szükségképpen és logikusan vonja maga után a jog változását is. Herakleitos igéje „panta rei“ a jogszabályokra is áll. Minden a fejlődés törvényének van alávetve, így a jog is. És ha az új jog jobb, mint a régi, csak örömmel üdvözölhetjük. A nagy világégés vörös lángjai ép a jog legfontosabb intézményeit, az ú. n. szentségeket nyaldossák a legvadabbul. Recseg-ropog a tulajdon, a házasság, a szerződés jogintézménye. Érthető, ha bíróságaink az eléjük kerülő jogesetekre nem alkalmazzák változatlanul a régi normákat. Meglepetéssel olvassuk azonban azokat a döntéseket, melyek minden különös indoklás nélkül szakítanak az állandó bírói gyakorlattal. A magánjog terén is mind gyakoribb eltérésekből csak egynehány kivívóbb példára utalunk:

Az ingatlan kétszeri eladása esetén a második vevő jóhiszeműségének kérdésében eddig az adásvételi szerződés *megkötésének időpontja* volt az irányadó, újabban — (ez esetben be nem jegyzett elővételi jog volt a szerzés akadályja) — nemesak a kötéskor, hanem a tkvi beadvány benyújtásakor, a *rangsor szerzésekor* fennforgó jóhiszeműséget is megkívánt a Kúria (1928. okt. 5. P. V. 3848/1928. Mj. Dt. XXII. t. sz.): Bírói gyakorlatunk szerint a közös dolog kezelése és használata módját — ha a részesek megegyezni nem tudtak — a bíróság állapította meg (Szladits: Dologi jog 197.), az újabb döntés szerint ezt a problémát *csak a tulajdonközösségnek árverés útján való megszüntetésével* lehet megoldani. (P. III. 661/1929. Mj. Dt. XXIII. 54.) Az állandó bírói gyakorlattal, sőt a 471. sz. E. H.-tal egyenes ellentétben nem tekintette a Kúria jogról való lemondásnak, mikor a férjhez ment leányukat eltartó szülők a férjtől a tartás megtérítését *több éven át nem követelték*. (P. III. 1793/1929. Mj. Dt. XXIII. 37.) Nyilván a Magánjogi Törvénykönyv jav. hatása (1785. §) alatt szakít az eddigi gyakorlattal az a döntés, mely megfosztja a házastársat a hitvestársi öröklés jogától már abban az esetben, ha a másik házastársnak törvényes oka volt a házasság felbontására és eziránt a szükséges lépéseket megtette vagy legalább is kinyilvánította a házasság felbontására irányuló komoly szándékát, azonban annak végrehajtásában akadályozva volt. (P. I. 7671/1928. Mj. Dt. XXIII. 53.) Szász—Schwarz fejtegetéseiből kitűnőleg bírói gyakorlatunk sohasem alkalmazta mereven az Optk. azon rendelkezését, hogy „oly állítólagos szóbeli egyez-

kedések, melyek az írásbelivel egyszerre tétettek volna, de az okirattal egybe nem hangzanak, vagy új toldalékot foglalnak magukban, tekintetbe nem vétethetnek“ (Optk. 887. §), — mert tévedés, megtévesztés és színlelés kifogása alapján mindig volt és az okirat értelmezése címén mindig lesz (Mjtk. jav. 966. §) helye bizonyításnak. Alapvető tétel volt azonban, hogy az írásbeli *okiratok tartalmával ellentétes* szóbeli nyilatkozatoknak jogi hatályt tulajdonítani nem lehet. (K. P. I. 5953, 1927. márc. 3.) Legújabb döntésében azonban a Kúria eltért ettől az elvtől és azon a címen, hogy az okiratba fel nem vett, annak tartalmával ellenkező, korábbi szóbeli megállapodást a felek fenntartották s hogy ekként az írásbeli szerződés nem a felek valódi akaratát tünteti fel, hatályt tulajdonított a szóbeli megállapodásnak (1930. márc. 5. P. V. 1393/1930. Mj. Dt. XXIII, 50. sz.). Érdekes, hogy ezen döntéshez azon tényállás alapján jutott, hogy ámbár az okirat a vitássá tett birtokbalépésről kifejezetten intézkedik, — a tanuvallomások szerint az okirat kiállításakor a birtokbalépésről *nem volt szó!* Ebből következtet arra, hogy a felek az előző szóbeli megállapodást az okirat kiállításakor az okirattal szemben is fenn akarták tartani (?). Bíróságaink eddig a „valódi akaratot“ csak a jogügyleti akaratkijelentés *hibáira* való hivatkozás esetén, vagy akkor kutatják, ha az homályos, lézagos vagy nem határozott volt. De azon a címen, hogy a felek a szóbeli megállapodást fenn akarták tartani, s ezért az okiratban foglalt akaratuk „nem valódi“, félretenni az írás világos és határozott intézkedését, éles szakítást jelent az eddigi bírói gyakorlattal.

Az ilyen merész és kellően meg nem indokolt eltérések szülik a jogrend rémét: a jogbizonytalanságot. Bár törvényhozásunk újabb irányzata oda tendál, hogy a bírói ítéletek indokolása minél rövidebb legyen (1925: VIII. t.-c. 12. §. A törvk. egysz. 22. §), sőt az újabb jog (i. tv. 42. §) egyenesen felmenti a felülvizsgálati bíróságot a „felhozott jogszabály“ felőli nyilatkozási köteletség alól, — véleményünk szerint úgy az alaki, mint az anyagi jog szempontjából az lett volna kívánatos, hogy az állandóan követett bírói gyakorlattól való eltérés esetén bíróságainkat fokozott (részletes és kimerítő) indokolási köteletség terhelje. Régi eszményeink: az ítéletek teljessége és magánjogunk biztonsága, ez úton volna leginkább megközelíthető.

Ifj. dr. Nagy Dezső.